

Praca na wysypisku śmieci a obowiązek monitoringu
Grzegorz Gęborek, [radca prawny Gliwice](#), Rödl & Partner
Tomasz Pleśniak, [radca prawny Wrocław](#), Rödl & Partner

Pracodawcy prowadzący działalność polegającą na składowaniu odpadów, muszą monitorować teren ich magazynowania. Jednak system kontroli wizyjnej podlega innym zasadom niż wynikające z kodeksu pracy.

Od 22 lutego obowiązują nowe przepisy ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jedn. DzU z 2018 r., poz. 992). Ustawą nowelizującą z 20 lipca 2018 r. (DzU poz. 1592) dodano do art. 25 ustępy 6a-6e, które wprowadziły obowiązek prowadzenia wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów. Dotyczy on m.in. posiadaczy odpadów obowiązanych do uzyskania zezwolenia na ich zbieranie lub przetwarzanie, czy też pozwolenia zintegrowanego uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów. Celem wprowadzenia takiego systemu jest ułatwienie nadzoru nad działalnością w zakresie gospodarowania odpadami, a w przypadku pożaru – pomoc w ustaleniu przyczyn i ewentualnych sprawców takiego zdarzenia.

Całodobowy podgląd

Nowe przepisy wymagają od posiadaczy odpadów (obowiązanych), aby wizyjny system kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów był prowadzony przy użyciu urządzeń technicznych, które zapewniają przez całą dobę zapis obrazu oraz identyfikację osób przebywających w tym miejscu.

Minister środowiska został zobowiązany do wydania rozporządzenia wykonawczego, które szczegółowo określi wymagania dla prowadzenia wizyjnego systemu kontroli, minimalne wymagania dla urządzeń technicznych oraz także wymogi przechowywania i udostępniania zapisanego obrazu. Rozporządzenia jednak nadal nie ma (stan na 4 marca 2019 r.), a jego ostatnia dostępna wersja na stronie Rządowego Centrum Legislacji jest datowana na 28 listopada 2018 r.

Warto zwrócić uwagę, że ten projekt zawiera szczegółowe regulacje w zakresie wymogów co do wizyjnego systemu kontroli, w szczególności wprowadza obowiązek, aby zapis nagrania był dostępny dla Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w czasie rzeczywistym przez system teleinformatyczny.

Często podmiot obowiązany, objęty obowiązkiem prowadzenia wizyjnego systemu kontroli, jest pracodawcą, a miejsce składowania odpadów to jednocześnie miejsce, w którym wykonywana jest praca. Samo zaś prowadzenie monitoringu tego miejsca wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych (wizerunku) pracowników, jak również obecnych tam osób trzecich. Pojawia się zatem istotne pytanie: jakie obowiązki ma taki pracodawca wobec nowych przepisów prawa pracy związanych z prowadzeniem monitoringu wizyjnego?

Problem dotyczy również innych powinności wobec osób, których dane dotyczą. W szczególności chodzi o obowiązek informacyjny wobec osób fizycznych, których dane osobowe mogą być przetwarzane w ramach systemu kontroli.

Kluczowa kwalifikacja

Aby odpowiedzieć na te pytania, trzeba zacząć od zidentyfikowania obowiązanego w przedstawionym procesie przetwarzania danych. Nie można uznać, że obowiązany tych danych nie przetwarza, bo zapewnienie sprzętu i innych środków niezbędnych do funkcjonowania wizyjnego systemu kontroli to jego obowiązek. Należy więc przesądzić, czy takiego obowiązanego można uznać za administratora przetwarzanych danych, czy też za podmiot przetwarzający.

Administrator danych...

W rozumieniu RODO administratorem danych osobowych jest podmiot, który decyduje o celach i sposobie ich przetwarzania. Jeśli wizyjny system kontroli jest prowadzony wyłącznie w celu spełnienia wymogów ustawy o

odpadach, nie można stwierdzić, że obowiązany decyduje o celu przetwarzania danych. Biorąc bowiem pod uwagę zakres regulacji ustawy i wspomnianego projektu rozporządzenia, sposób przetwarzania danych jest ściśle uregulowany przepisami prawa. Obowiązany nie decyduje zatem również w kwestii sposobu ich przetwarzania.

Co więcej, obowiązany narzucono nie tylko okres przechowywania zapisów z kamer oraz szczegółową specyfikację miejsca położenia nośników, ale też wymóg, aby zapis był przechowywany i udostępniany upoważnionym organom w sposób niezmienny. Obowiązany nie może zatem nawet ingerować w zapis nagrania, choćby w celu anonimizacji wizerunku swoich pracowników zarejestrowanych przez ten monitoring. To zaś może stanowić naruszenie ich danych osobowych.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na przepisy RODO, które wyraźnie wskazują, że: „jeżeli cele i sposoby (...) przetwarzania są określone w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, to również w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego może zostać wyznaczony administrator lub mogą zostać określone konkretne kryteria jego wyznaczania”. Zarówno przepisy ustawy, jak i treść projektu rozporządzenia nie wskazują obowiązany jako administratora, nie zawierają też kryteriów wyznaczających go do pełnienia tej roli. Stąd wydaje się, iż nie da się jednoznacznie odrzucić stanowiska, że obowiązany nie jest administratorem danych osobowych w ramach prowadzenia wizyjnego systemu kontroli. Byłoby to rozwiązanie wygodne dla obowiązany.

... czy podmiot przetwarzający

Idąc za stwierdzeniem, że obowiązany nie jest administratorem, uzasadnić można twierdzenie, że pełni on jedynie funkcję podmiotu przetwarzającego dane w imieniu administratora. Nasuwa się jednak pytanie – który podmiot będzie pełnił rolę administratora w takim przypadku? Czy być może będzie dwóch administratorów danych osobowych?

Sposób i cele przetwarzania określają przepisy. Natomiast dane docelowo mają być na bieżąco przekazywane do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Mając na uwadze powyższe, organ ten, wykonując wolę ustawodawcy, w istocie może zostać uznany za administratora. To on bowiem ma obowiązek nadzorowania, czy sposób przetwarzania jest prawidłowy, a także czy cele przetwarzania zostają spełnione. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska może też bez nadmiernych trudności połączyć dane w postaci wizerunku pracowników z ich imieniem i nazwiskiem w wyniku podjęcia działań kontrolnych w miejscu, w którym prowadzony jest wizyjny system kontroli.

Poza kodeksem

W świetle powyższego uzasadnione wydaje się stanowisko, że w odniesieniu do pracodawcy prowadzącego wizyjny system kontroli odpadów na terenie zakładu pracy nie mają zastosowania wymogi wynikające z art. 222 kodeksu pracy. Dodatkowo potwierdza to fakt, że przepisy te mają zastosowanie, jeżeli monitoring prowadzony jest w celu:

- zapewnienia bezpieczeństwa pracowników,
- ochrony mienia lub kontroli produkcji,
- zachowania w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę.

W tym zaś przypadku wizyjny system kontroli jest prowadzony w całkowicie odmiennym celu, w żaden sposób niezwiązany z interesem pracodawcy ani interesem pracowników.

Dotyczy to również obowiązku informacyjnego oraz innych obowiązków związanych z prawami osób, których dane dotyczą. Prawdopodobnie nie będą one ciążyły na obowiązany z uwagi na jego funkcję w procesie przetwarzania danych w ramach wizyjnego systemu kontroli. ?

ZDANIEM AUTORA

Grzegorz Gęborek, radca prawny, Senior Associate w gliwickim biurze Rödl & Partner

Podmioty obowiązane, mierząc się z nowymi obowiązkami w zakresie prowadzenia wizyjnego systemu kontroli, prawdopodobnie mogą odetchnąć z ulgą. Wygląda bowiem na to, że nie będą musiały po raz kolejny zmieniać regulaminów pracy ani zapewniać realizacji obowiązków informacyjnych czy praw osób, których dane dotyczą. Nie oznacza to jednak, że wprowadzenie wizyjnego systemu kontroli nie niesie za sobą szeregu wyzwań związanych z wdrożeniem wymogów rozporządzenia wykonawczego do ustawy o odpadach, jak też obowiązków wynikających z dostosowania procesów przetwarzania danych do wymogów RODO.

ZDANIEM AUTORA

Tomasz Pleśniak, radca prawny, Senior Associate we wrocławskim biurze Rödl & Partner

Rozważania te opierają się na nowych przepisach ustawy o odpadach oraz projekcie rozporządzenia, które może ulec jeszcze istotnej zmianie. Odnośnie wątpliwości związanych ze stosowaniem nowych przepisów nie wypowiedział się dotąd oficjalnie Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Z pewnością ostateczny kształt rozporządzenia czy odmienne stanowisko organu nadzorczego mogą rzucić nowe światło na przedmiot tych rozważań i ustalenie wzajemnych ról i obowiązków w procesie przetwarzania danych osobowych.

Źródło: <https://www.rp.pl/Kadry/303079981-Praca-na-wysypisku-smieci-a-obowiazek-monitoringu.html>